

„אנחנו נעים בתנועה ארסית. / בועות בתוך בועות.“ (ההדגשות שלי — צ. ק.)

בועות בתוך בועות. ואכן, יש כאן בועות של התפלספות מתונה, זהירה; בועות של עצבות דקה, אסתטית מאד („השכול / לר בש עתים גוף של צפור, מוסב / לעננים בצבע מעילור“ — ע' 31); בועות של אהבה, שנוח לה שלא לבוא על גישומה („וכשעזבה, באכזריות חפצית / הבנתי שהלכה למחוז חפציי“ — ע' 26); של השלמה אסתטית עם „המצב“ („אינך חייב להגשים את כל מאוייך בדור הזה. / אתה רשאי להיות הווה / בחסכון, בביתך, בשקט“ — ע' 67); של פלירט ענוג, נארציסטי עם המוות („ובחלומותי אנו מוטלים צד בצד, כמותים / על סדינים מגוהצים במ אנו חורטים / בבהונות מתוחות את שמותונ הפרטיים // ואחר מטשטשים גופינו את כל הפרטים“ — ע' 57) — ועוד ועוד בועות לרוב, שהן, אמנם ניתנת האמת להיאמר, בועות של שירה לאמיתה, כנה, אף גם חטר בתניב, שקולה במאזניים, מדודת-צעד, ממורזגת מאד, בכל המובנים.

עם כל זאת, אך בנדיר משיירים הדברים בקורא משקע של חוויה שירית מלאה. פרט, אולי, לשיר אחד מצוין באמת, „איש-יודוי ביותר, תמציתי וחריף“ („פורטרט“, ע' 18), תרומה של ממש להתעסקותו של אדם ב„מ צב האנושי“, שהוא אחרי הכל עיקר עיסוקה של שירה בעלת-משמעות, של אמנות בעלת-משמעות, מן העולם ועד העולם:

יש גם בן הבן
מעשן סיגריות בזו אחר זו.
האחריות שילחה בו רוזן.
— — — — —
יש לו גורל פרטי. כעוגן
הוא מטיל זכרונות אך הים
מעלה תמיד קצף וגורפם.
הוא לתמיד בן. לא יהיה לאב.
הוא מבוי סתום. הוא מצב
של רגיעה. הוא חותם
את הימים ההם.

צ. ק.

מרושעת סתם, נדגים אותם בכמה מובאות צנועות. בע' 23, למשל, פוגשים אנו במכתם רבי-השראה זה:

הלוך ושוב הובלתי פגישה. / שלטים בכי-ביש: אל-על! מפעלה-פנס! / כנפי רוחי המריאו אל פרישה / ששרביטה הונף עד-נגישה.

או משהו אחר, ברוך-הומור יותר (ע' 36):

אם אין אני לי, גילי לי תדאג! / צחק המתאגרף בקול גשאג. / למחרת גיפץ לו קרקפתו / וגילי התחנתה לה עם זגג.

החוברת זרועה יהלומים מעין אלה, שהם מחזיק בהם מתמלא עגוועים אל אבני-החן של חנניה רייכמן („מן הים הכללי — וטי-פה משלי“). זוכרים?

לשבחו של המחבר יש להעיר כי אף הוא נותן ביטוי, פה-ושם, להרגשה של ספק שמא כל עמלו הפיוטי אך למותר הוא:

קראתי אלפי שירים / הם לא מנעו ממני להצית שיר משלי / הם לא הפכוהו למי-תר / ואפשר שכולם, כולל שלי, מיותרים.
בלב שלם אנו מוכנים להצטרף לחוות-דעת זו של ענווה, אף ביתר-תוקף. על-כל-פנים, במה שנוגע לשיריו של מר רינג עצמו.

באותו החדר

„באותו החדר, באותו האור“, אומר אורי ברנשטיין בשיר „אחד המדבריות“ שבקובץ זה (ע' 44). „אינני יכול לחזור / אל מה שהתרחש פעם לעצמי“.

אף-על-פי-כן, כלל השירים אשר כאן לפנינו הם חזרה — עתים אינטנסיבית יותר, עתים אף מעמיקה יותר — אל אותו החדר, אל אותו האור, של פירסומיו הקודמים, כמאמר המשל: „ככל שהדבר משתנה, יותר הוא אותו הדבר עצמו“. והלא כך מוסיף ומעיד גם המשורר, בהמשך אותו השיר המצוטט, כמבקש לסתור עצמו ביודעים:

* ישראל רינג: שירי יהלום; ספרית פוע-לים / שירה, 1962; עמ' 68.

** אורי ברנשטיין: באותו החדר, באותו האור (שירים); הוצאת יונקי, 1962; עמ' 67.